

PROSVEТА

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja vsak dan resen
nedelj in praznikov.

Issued daily except Sun-
days and Holidays.

LETTO—YEAR XV.

Cena letna Entered as second-class matter January 22, 1918, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., četrtek, 21. decembra (Dec. 21), 1922. Subscription \$5.00 Yearly

Uredniški in upravniki
prostori: 2657 So.
Lawndale Ave.

Office of Publication:
2657 So. Lawndale Ave.
Telephone Lawndale 6288

STEV.—NUMBER 268.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

GROŽNJA POVELJNIKA AMERIŠKE LEGIJE ZBUJA POZORNOST.

SKORAJ ZANESLJIVO PO-
VERČOI INTERPELACIJE V
KONGRESU.

Alvin M. Owseley bi moral vedeti,
da Združene države niso Italija.

Washington, D. C. (Fed. Press.) — Alvin M. Owseleyjeva grožnja, da se Ameriška legija mogoče polasti vlaže v Združenih državah po načinu kot fašisti v Rimu, prinese Owseleyju, poveljniku Ameriške legije, samemu precej osto kritike v kongresu, ako se zdajna jesa zakonodajcev ne ohladi.

Owseley je v intervjuju z zastopnikom velike časnikarske agencije izjavil v prejnjem tednu, da je Ameriška legija duševna protisila italijanskih revolucionarjev in da bi se nič ne obotavljala vrci sedanjih vladarjev Združenih držav, ako se ji zdi tak kar potreben.

Tisti, ki poznavajo sedanjega poveljnika Ameriške legije, ga opravljajo edino na ta način, da Owseley govoril le zase in ne za članstvo organizacije.

Neki odličen legijonar, član kongresa, ki je bil odlikovan s koljnimi hrabrosti, je znan, da smatra Owseleyja popolnoma nesposobnega za pozicijo, ki jo zda javnemu, in ve, da Owseley nima stika z večino članstva.

"Ne pozabite," je rekel Owseley, "da so fašisti Italiji, kar je Ameriška legija Združenim državam. In Mussolini, novi ministrski predsednik, je bil poveljnik legije — dosluženih vojakov — v Italiji."

Na ta način podaja Owseley silko sam o sebi, jutri ali pojutnjenjem pa samega sebe poganjajo v Belo hišo, da "varuje naprave in ideale naše dežele".

"S prevzetjem vlade?" je vprašal časnikarski poročevalci po-veljnika legije.

"Ravno to!" je vzkliknil Owseley. "Ameriška legija se bojuje proti vsakemu elementu, ki ugroža našo demokratično vlado ... Ako pride kdaj dan, ki bo ugrabil svobodo naše vlade po zastopnikih, tedaj se legija ne bo obotavljala vzeti stvari v svoje lastne ruke.

"Legija se ne poča s politiko, ampak precej politike je v legiji, v potencirani moči, jaz menim ... Nekateri legijonarji so uradniki in drugi postanejo, aki ne bodo izvoljeni drugi pravi Američani brez umčavanja legije", je končal Owseley.

Naveduševal se je za revolucijo v Italiji in sličil je sebe kot voditelj vstaje v Združenih državah. Koliko časa bo še minilo, vprašajo nekateri kongresni predstavniki, pred Owseleyjeva vroča domislija vidi, da res postoji nevernost za naše naprave, o kateri on pravi, da je znaten, da prične z gibanje za prisvojitev vlade.

Lahko se zgodi, da se v tem tednu vstanejo člani kongresa v zbornici ali senatu in vprašajo, aki Owseley predostavlja mišljenje in namene članstva legije in če je justični tajnik zainteresiran za Owseleyjeve namene, da preizame vlado brez volitev.

KAKŠNE DOBROTE PRINAŠA NOVA COLNINA AMERIŠKE MU LJUDSTVU.

Washington, D. C. — Dobrote novega colninskega tarifa so že takaj. Dve izjavi iz bizniških krovov pričata o tem.

"Zaradi naraslih prodejnih stroškov in podraženja materijala, sem prisiljen podražiti vsako obliko za deset dolarjev. Ta podražitev stopi v veljavo dne 14. decembra," Frederick A. Cochran, član tvrdke Cochran & Co., je tako pisal v okrožnici svojim odjemalcem.

American Woolen kompanija, po domače volneni trust, je podražila svoje produkte pri jardu od 10 do 45 centov. Tekstilno blago se je podražilo med 1. novembrom in 1. decembrom za 2½ odstotkov ali na leto za 27 odstot-

"DEBSOV DOM" ZA OTROKE BREZ STARŠEV V BOV. JETSKI RUBLJI

New York, N. Y. (Fed. Press) — Eugene V. Debs je posiljal \$10 organizaciji "Friends of Soviet Russia", katera sodeluje pri organiziranju kolonij v Rusiji za otroke, katerih starši so pomrli vselej lakote. Kolonije ki bodo financirane s prispevkami iz Amerike, bodo imenovane po zaslужnih delavskih voditeljih in mučenikih v Ameriki. Debs je dovolil, da se ena teh kolonij imenuje po njem "Debsov dom".

OBRAVNAVA PROTI RUDARJEM V HERRINU.

Lesterjev knjigovodja je pričal ves dan o podrobnostih bitke.

DRUGI RANJENCI BODO PRI- CALLI.

Marion, Ill. — Ranjeni stavkokazi in gardisti, ki so preživeli rane, so zdaj prišli na vrsto kot državne priče proti rudarjem.

V torek je bil na avdioškem stolu Robert Officer, ki je bil knjigovodja v pisarni Lesterjevega premogovnika. Stari ure ga je izprševal državni pravnik, drugi štiri ure ga je pa navjal zavest konferenco, aki lord Curzon ne umakne svojega ultimata. Čeberin je na včerajšnji seji ponovno zagovarjal ruski načrt. Rekel je, da ljudstva vsega sveta simpatizirajo z Rusijo in njenim delovanjem za dosegno mednarodne pravčnosti. Pobjjal je marinism, to je pomoraki militarizem, ki hčete ugrabiti turško oblast, da ponovno poskuši zadaviti Rusiju od juga. Dejal je, da se podrobnosti napada na jamo. Rekel je tudi, da so rudarji imeti letalo, s katerega so vrgli eno bombu v odprto jamo. To je novost za rudarje. Do danes ni še nikče poročal, da so stavkarji imeli eropian.

Officer je sin bankirja v Pensylvaniji. Dejal je, da so ga stavkarji sunili v trebuh in udarili z revolverjem po glavi, toda smrt je ušel s tem, da se je potuhnil kot mrtev in ležal ves dan pod nekim grmom. Izpovedal je vse podrobnosti napada na jamo. Rekel je tudi, da so rudarji imeti letalo, s katerega so vrgli eno bombu v odprto jamo. To je novost za rudarje. Do danes ni še nikče poročal, da so stavkarji imeli eropian.

Pri navskršnjem izprševanju od zagovornika je Officer priznal, da je kompanijska priča. Danes je vposlen pri nekem sorodniku Lesterja v Missouri. Priznal je tudi, da je bil oborožen. Vsi so bili oboroženi, stavkokazi in gardisti. Delovodja McDowell je razdelil orožje. Gardistov je bilo 25 in poslala jih je Hargraves Detective Agency v Chicagu, ki je prejela po dva dolarja od vsakega. V jami ni bilo strojne, niti solznih bomb — saj Officer jih ni videl.

Dalje je priča priznala, da je bil v Herrinu najlepši mir, dokler niso prišli skebi in gardisti. Z dovoljenjem unije so rudarji odkrivali premogovo žilo in delali priprave za kopanje. Lester je pa hotel odvazati premog iz jame. Unija se je temu uprla in pozvala svoje člane z dela. Tedaj je Lester posiljal stavkokaze in oboroženo gardo in odpeljal 75 vagonov premoč.

Officer je dejal, da je videl, ko so stavkarji ubili štirinajst mož. Tajil je, da so gardisti oddali prve strele in ne ve, na kak način so bili ubiti trije stavkarji dan pred bitko. Najeteži v jami so se podali v veri, da jih rudarji vržejo na vlast. Ko so prišli v dotik s stavkarji, je eden na čelu rudarjev podal roko dvema kapituliranecima, rekoč, da se ni trebuši batiti. Ko so prikorakali do gozda med elektrarno in pokopaliskom, je pa vodja rudarjev ukazal, da vstati, ki nimajo pušk, naj gredo nazaj, oni pa, ki imajo strelno orložje, naj se postavijo v vrsto spredaj. Ujetnikom je bilo rečeno, da naj beže, za njimi so a počile puške in revolverji. Okrog 30 do 40 mož je bilo na strelni črti.

Officer je tudi pričal, da so bili med stavkarji posamezniki, ki so nangovarjali druge, naj ne preljavo krvi. Priča ni mogla identificirati nikogar med oboroženci. Rekel je, da se ne spominja nobenega obrazza, ker je bil tako preplašen, da ni gledal, kdo je okrog njega.

VРЕМЕ.

Chicago in okolica: V petek jasno. Lahki severozapadni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 36, najnižja 20. Solnce izide ob 7:14, zaide ob 4:21.

ENTENTA POSKUŠA DIKTIRATI POGOJE

Turki so dobili ultimat, da morajo enem dnevu odgovoriti, če sprejmejo dardanelski načrt.

ČIČERIN ZAPUSTI KONFE- RENCO.

Lausanne, Švica, 20. decembra. — Kritični moment lozanške konference je tukaj. Velika trojica Curzon, Barier in Garroni — je pričela diktirati pogoje Turkom in zahtevati, da se konferenca hitro zaključi. Zavezniški so včeraj dali Turkom ultimat, da morajo danes odgovoriti, če sprejmejo njihove (zavezniške) pogoje glede Dardanel ali ne. Curzon je dejal, da zastopniki entente ne bodo več razpravljali o turškem v ruskem načrtu; Turčija mora sprejeti ententni načrt.

Izmet paša je rekel snodi, da Turki ne sprejmejo zavezniškega, oziroma angleškega režima dardanelsko-bosporske ozime. Velika skupčina v Angori ne bo nikdar odobrila angleških pogojev, zato je škoda misliti, da bi jih sprejeli turški delegati v Lausanni.

Ruska delegata Čeberin in Vorovskij sta izjavila, da danes zapustita konferenco, aki lord Curzon ne umakne svojega ultimata. Čeberin je na včerajšnji seji ponovno zagovarjal ruski načrt. Rekel je, da ljudstva vsega sveta simpatizirajo z Rusijo in njenim delovanjem za dosegno mednarodne pravčnosti. Pobjjal je, da marinem, to je pomoraki militarizem, ki hčete ugrabiti turško oblast, da ponovno poskuši zadaviti Rusijo od juga. Dejal je, da se podrobnosti napada na jamo.

Velika trojica je pa absolutno zavrstila ruski načrt, če da Urno morje ne sme biti "rusko rdeče jezero". Zavrnjen je bil tudi turški načrt, oziroma tiste točke, s katerimi zahtevajo Turki, da se morajo iz Dardanel izključiti submarini in vojna letala tujih držav.

Dokler smo na primer Anglia imeti podmornike in eroplane v ozini, je Carigrad v stalni nevarnosti napada.

Ameriški zastopniki so molčali. Podkomisija za kristjanske manjšine je včeraj poročala, da se ne more zediniti glede grškega papeža v Carigradu. Turki nočejo odnehati od svoje zahteve, da mora patrijarh grške ortodoksne cerkve zapustiti Carigrad.

Carigrad, 20. dec. — Iz Angora javljajo, da je turški ministarski predsednik Raouf dejal v veliki narodni skupščini, da so Angleži pred kratkim izkrali v Čanaku 800 Armencev, katero so najeli kot delavce. Armenec so napadli turške žene, toda angleška vojaška policija je preprečila atrofije zlikovcev.

Gledje konference v Lausanni je rekel Raouf, da se ne razvija tako kakor je bilo pričakovati. Francozi na kažejo več prejemanje prijateljstva napram Turkom.

Edini prijatelj, katerega ima Turčija na konferenci, so Rusi in če bi bil sprejet ruski program, bi bilo dobro za Turčijo.

"GRAFT" SPANGERA ŠE VEDI NO NA PRVEM MESTU.

New York, N. Y. — Mestni sodnik Joseph E. Corrigan je izjavil, da je bilo od vseh aretacij začetka v petek prestopka prohibicijonskega zakona, ki jih je izvršila policija, izvršenih devetdeset odstotkov zaradi "grafta". Sodnik je odločil več obravnav, ker ni bilo načrtnih policijskih, ki so izvršili aretacije.

ZOPET EN POLITIČEN KAZ- NENEC PARDONIRAN.

New York, N. Y. — Predsednik je pardoniral pogojno Manuel Reyja, političnega kaznenca v Leavenworthu, da v šestdeset dneh deportiran. Njegov odvetnik Harry Weinberger je o tem prejel obvestilo, da aranžira sanjno poročilo za tisoč dolarjev. Poročilo položi Američki unija za civilno svobojo iz sklada za narodno poročilo.

MEZDE POJDEJO GORI, NE DOLI IZJAVA BELA VRANA MED KAPITA- LISTI.

Washington, D. C. — Delavske mezde se nikoli ne vrnejo na stopnjo, na kateri so bile pred vojno. Mezde ne pojdejo dolgi, temveč gori. — Tako je rekel v torek Julius H. Barnes, predsednik trgovske zbornice Združenih držav, ko je govoril pred Washington City Clubom. Barnes je dejal, da sedanje delavske mezde niso inflacija iz vojnega časa, temveč zmanjšanje dobe, v kateri so posamezniki deleženi večjega deleža nastale prodejne. Ljudje imajo več avtomobilov, več hiš, več graščakov, več šol — in zakaj ne bi imeli tudi večje mezde?

THROTAPCI V AMERIŠ- KI POMOŽNI UPRAVI.

Hooverjeva pomožna akcija v Rusiji je prišla na slab gres.

ZLORABA DIPLOMATSKIH PRIVILEGIJEV.

Moskva, 20. dec. — Američka pomožna uprava v Sovjetski Rusiji je prišla v slabo luč pred ruskim ljudstvom vsej razkranja, da člani uprave, oziroma nameščeni zlorabljajo diplomatske privilegije upravne pošte s tem, da vtihotapljajo iz Rusije prevedene predmete. Ko je sovjetska vlada sklenila pogodbo s Hooverjevo organizacijo za pomožno akcijo, je dala organizaciji diplomatski privilegij, da snežo njene pisomke in tovorne pošiljatve slobodno odvajati in prihajati, ne da bi bile podvržene cenzuri in preiskavi na carinskih postajah. To pravico so Američani zlorabili brez vodnosti polkovnika Haskellja, načelnika uprave.

Dogzano je, da so štiri člani pomožne uprave vtihotapljili predmete v tujino. Sovjetske oblasti so že dolgo časa sumile, da ni vse v redu in oposorile so Haskellja, da njegova organizacija zlorabi pošto. Haskell je odgovoril, da ne je ničesar o kakih zlorabi, toda če sovjetski uradniki res misijo, da se kri pogodba, snežo pregledati pošiljatve in on jim pojde pri tem na roke.

Dne 30. novembra so Rusi zavrnili, da pregledajo gotove pošiljatve. Preiskava se je izvršila vprito Američanov in rezultat je bil, da so pregledovalci našli v štirih zavojih zlatnino in bakrorez; dragulji so bili velike vrednosti, dočim klišči niso dosti vredni. Istočasno so sovjetski uradniki pregledali prtljago nekaterih uslužencev Američke pomožne uprave, ki so bili na potu z Rusijo. Prijeli so jih na meji in poslali nazaj v Moskvo. Stiri kovčki, ki so bili zaporedani s pečatom pomožne uprave, so bili nabasani z dragocenim rusko kočenim.

Vodstvo uprave je tako odslovilo prizadeve nameščence in obljubilo sovjetski vlad, da bo odgovor na kratki predloženi rezoluciji v senatu za odopoklic.

Ta dva slučaja sta povzročila precej ostre kritike v sovjetskih listih. Boljševiki, ki so od začetka niso zaupali akciji Američanov, imajo zdaj priliko izjavljati, da Američani niso šli v Rusijo zaradi humanitarnosti, temveč z sebičnim namenom.

V tem tonu je bil tudi spisan članek, ki so ga pričebila "Investiga". Članek se med drugim glasi:

"Od prvih dni prihoda zastopnikov in agentov amer

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

Cene oglašev po dogovoru. Kopiji ne vredajo.

Narodna: Zadnjena država (članek Chicago) \$5.00 na leto. \$2.50 na leto in \$1.25 za tri meseca; Chicago \$8.00 na leto. \$4.00 za pol leta. \$1.00 za tri meseca, in na inozemstvo \$8.00.

Misel na vse, kar ima stik z Ameriko:

"PROSVETA"

2027-28 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenske National Benefit Society.

Owned by the Slovenske National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$8.00, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER of The FEDERATED PRESS"

Datum v oklepaju n. pr. (Dec. 21-22) poletne vojaške imena na naslovu poslani do vam je v tem dnevu potisk na narodna. Ponovite jo pravno, da se vam ne ustavi list.

KAKO SE ODKLADA ODGOVORNOST ZA NEZGODE PRED VRATA RUDARJEV.

Zadnje eksplozije v rudnikih na mehkem premogovišču so uničile 187 človeških življenj. O vzrokih, ki so zakrivili nezgode, je spregovoril tudi mr. Bain, ravnatelj rudniškega biroja. Po njegovem mnenju je iskati vzroke v ohlapenju morale rudarjev, ki so pet mesecev stavkali. On pravi, da je posledica omajanje morale pri rudarjih. Se en vzrok postoji za te nezgode, meni Bain. Ta vzrok je najti v romanju rudarjev od rudnika do rudnika, v rudniška naseljšča, v katerih jim niso poznane nevarnosti, ki preže nanje v rudnikih.

Kaj razume mr. Bain pod omajano ali ohlapelo moralno, tega seveda ni povedal. Ampak iz njegovih izvajanj je razumeti, da je glavno to, da se odloži krivda za neredo pred vrata rudarjev.

Saj pravi njegova izjava dalje, da so pri eksploziji v rudniku odgovorni za nešrečo vsi in sicer po vrsti od zdolaj navzgor.

Mr. Bainu mora biti kot ravnatelju rudniškega biroja znano, da eksplozije v rudnikih nikdar ne učinkujejo tako strašno, kot se je to zgodilo v Spanglerju, ako v rudniku ne leži premogov prah na debelo. Eksplozija treskajočega plina postane takrat v rudniku usodepolna za vse rudarje, ki delajo v njem, ako je zapalila premogov prah.

Ravno tako mora biti mr. Bainu znano, da rudarji nimajo ukazovati, kdaj in kako se naj prah modri v rudniku ali pa odvaža iz njega. To spada v delokrog rudniške administracije, ki je reprezentant rudniškega podjetnika. Ako vemo, da nastajajo rudniške eksplozije le takrat izredno učinkovite, kadar užgejo premogov prah in da nimajo pravico rudarji ukazovati, kako se naj prah odpravlja iz rudnika, tedaj vemo, da rudarje ne zadene najmanjša krivda za nezgodo, ampak da je krivce iškat med lastniki rudnika.

Ako je ventilacija slaba, se nabirajo treskajoči plini. Tudi o prezačenju rova nimajo rudarji ukazovati, ampak o načinu prezačevanja ukazujejo rudniški podjetniki.

Rudarji poznavajo, kdaj grozi nevarnost v rudniku. Toda v rudnik morajo vseeno, kajti če ne delajo, ne zaslužijo in nimajo kaj, da prežive sebe in svoje družine. Ako bi imeli rudarji odločiti, kdaj pojdejo na delo in kdaj ne, tedaj ne bi rudarji šli nikdar v rudnik, kadar so razmere take v njem, da postoji nevarnost eksplozije.

Vest o strašni eksploziji v Spanglerjevem rudniku je pretresla ves ameriški svet. Ogorčenje je bilo splošno. V tem trenotku je pa mr. Bain prišel s svojim pojasnjevanjem o omajani morali med rudarji, ki je odgovorno za nezgodo, da se lahko rudniški podjetniki skrijejo za njegovo pojasnjevanje in jih ne zadene ljudska sodba zaradi zločinskega zanemarjenja podjetniških dolžnosti.

Ampak tudi ta zaščita bo malo pomagala. Mrliško-ogledniška porota, ki je preiskala vzroke o nezgodi v Spanglerjem rudniku, je odgovornost odložila pred podjetniška vrata.

KOLIKO JE VREDEN DENARNI KAPITAL, ČE NI INŽENIRJEV, ARHITEKTOV IN DELAVEV?

Denarni kapital je mrtva reč, če ni inženirjev, arhitektov in raznih drugih duševnih in ročnih delavcev, da ga ožive. Kadar je treba izvršiti kakšno veliko delo, izdelajo inženirji načrte, delavci pa spremene te načrte v resnice. Ako je treba izdelati na pr. stroj, izdelata mehanični inženir načrt in strojniki in navadni delavci po tem načrtu producirajo stroj. Ako je treba izvršiti veliko stavbino delo, vidimo zopet arhitekte na delu pri izdelovanju načrtov. Kadar so ti načrti dovršeni, pridejo razni stavbinci delavci in zgrade stavbo po teh načrtih.

Kakšno delo pa opravlja vloženi denarni kapital pri takem delu? On služi le kot izmenjevalno sredstvo. Z njim se plačajo sirovine, plačajo se delavci in inženirji, ki pa ne dobre nikdar cele vsote za vrednost njih dela. To kar se utrga njim od vrednosti njih dela, služi zopet za nagromadenje novega denarnega kapitala. In to, kar se nagromadi, ni lastnina delavcev in inženirjev, ki so dovršili delo, ampak je lastnina kapitalista, ki je dal potrebni denar — izmenjevalno sredstvo. Iz tega sledi, ako se denar odpravi kot izmenjevalno sredstvo, da je denarni kapital popolnoma nepotreben pri izvršitvi vsakega dela. Denarni kapital ne more producirati ničesar, ako ni umakih in ročnih delavcev. Inženirji in delavci pa lahko producirajo vse, ako se denarni kapital nadomesti z drugim izmenjevalnim sredstvom.

JAVNA GOVORNICA

Glasovi članov S. N. P. J.
in čitalcev Prosveta.

Cenjenim dopisnikom! Pri delih, ki se nanašajo na razmere v naseljini, mora biti podpisano imo. To ni uradni kaprica, ampak to zahteva pravila. Uradništvo priporoča vsem dopisnikom, da se ravnajo po tem načinu, ker prihranijo uradništvu veliko nepotrebnega dela, zobi pa jeso.

Bellingham, Wash. — Stavka tu še vedno traja, zato pa je od te naselbine. Nikdo naj ne hodi sem za delom, zakaj, kdo hoče tu delati za stavkokaz, je boljše, da ne pride, stavkokaz imamo itak dovolj.

Rojaki v Cle Elumu, čudno se nam zdi, ko vam je dobro znano, da imamo za delom, zakaj, kdo hoče tu delati za stavkokaz, je boljše, da ne pride, stavkokaz imamo itak dovolj.

Poslali ste sem dva rojaka, ki sta prišli iz države Oklahoma, dva dobra unijaka Slana in danes, ko sta prišli sem, sta izvedela, da je tu še vedno stavka. Izražila sta se, da gresta rajlo počasno kaj do bi stavkokazila.

Bratje v Cle Elumu, bodite bolj usmiljeni in pomagajte človeku, ki pride iz take doljave, ne počljajte ga v kraju, kje dobro veste, da je stavka. Ne delajte svojim rojakom nepotrebnih stroškov, skočite, da boste imeli ugled med svojimi rojaki.

Rojaki drugod, ne hodite torej sem za delom, ker tu smo še unijaki rudarji na stavki, in sicer še od prvega aprila, t. l. Stavki se je izsmerjalo samo nekaj Hrvatov in nekaj domačinov, ki so prisodili kompaniji za pomoč, da tako povrčajo naše gorie. Eden teh dveh sobratov se je celo izrazil, da bo prej travo jedel kot pa stavkokaz. Glejte no, travo je posebna, potem pa je moral ta ubogti še samec, pečar iti stavkokazit. Njegov drug je ozemljen ter ima lep dom, več sto kokoši, kravo itd., pa tudi mora stavkokazit, da ne prečivi. On je tudi član naše jednote ter dobro poznan v Cle Elumu in Roslyn. Oba sta dva stabilia jasno potrebljiva, pa še bolj potrebljiva smo ostali mi.

Nobene podpore ni od nikoder. Miris burja poje krog naših borilnih stanovanj in aneg pokriva vse, kar doseže, pa še vedno vstrajamo. Rekli smo, da bomo vstrajali do konca in da se ne povrnemo na delo, dokler so naši bratje na stavki. Tako torej še stavkamo po končani stavki. Stavka je bila kondensirana le za nekatera premočarje, veliko pa nas je, ki smo ostali osameljeni kot v grobu. Brez vsake pomoci smo, s svojo lastnoko moramo peljati naš boj naprej. Kako bi ispadlo, ne vemo, kajti stavkokaz je več kot preveč, da pletejo blj v seni bajonetov in oboroženih strelec, da bodo potem bičali ne samo po nas, temveč tudi po sebi in po svoji deci.

Oni, ki ste šli stavkokazit iz jese, ker nimate podpore in ker imamo take uradnike, ste s tem prodali nas. Sedaj naj se pa že sami prodamo za par judečevih dolarjev! Vedite, da se ne bomo, četudi nas razpnejo na križe in še imajo peti naši izmorgane kosti.

Tudi vi, ki ste prisodili kompaniji na pomoč, da dajate naše trpljenje, nas ne boste unišili, nujite lahko naša telesa, toda duh naš je pošten, duh pravice in brezenja po svobodi; ta duh ostane med našo deco in okrepli jih bo v silne boritelje.

Kaj pa boste vi zapustili vaši deci, kadar se vam bo ustavilo izdajalsko delo? Da bi bili dobro premisli, nikdar bi ne bili tega storili. Res, rajše bi jedli travo, kakor bi šli stavkokazit. Pa naj bi vam ne bilo treba jesti travo, če imate kravo. Travo naj bi jebla krava, vi pa tisto meso, ki vam je ostalo še od lani. To je dokaz, da lačni še niste bili. Lepše bi kravo in kokosi kot pa ste se pridružili volkovom, ki glodajo kosti delavcev in jih je žalja tudi po naših. Potem boste prišli tudi na vrsto, ko vas opazijo njih hudobne tace. Tedaj boste šele spoznati, kaj vam je storiti, a tedaj ste še izgubili vse prijatelje, lepo ime in vsak se vas izgublje. Zapomni si torej, da se boš kesal, ako se ne kesat še sedaj, a prepozna.

Ce bi vse to premisli natančno, pa bi prišel do zaključka, da je delavstvo krivo takih razmer zaradi svoje bresbirnosti. Spomnjam se, kako me je nek rojak oponil, da bi rad pristopil k našemu podpornemu društvu, nakar sem mu svetoval, naj pristopi v eni najboljih podpornih organizacij v Slovenski narodni podpori in jednoti. Pa mi odvrene: "Ja, potem bom pa socialist, kaj bodo ljudi rekle?"

No, tega se ni treba nikomur dati, kaj bodo rekle ljudje. Živost v tem zivljenju in delavci

Pomilovanja vredna je para, ki ima še toliko petkov na svojem kriku, a še ne ve, kaj dela. Rojaki, zapomnite si to stavkokaze, ki jih poznate, posebno oni v Roslynu. Ne posnemajte takih junakov, temveč naprej, ne nazaj; prej v eno samo veliko unijo. Posdrav vsem stavkarjem širon Amerike. — Žena stavkarja.

Barberton, Ohio. — Stavka zima nas je odela s svojim pličcem kakor po starci navadi, ne da bi namijo vplivali z bogom bližani prijatelji. Časi nam gredo počasi naprej, toda sigurno, vsaka življenja preseli v blag počitek in ravno nekaj enakog sem si začel tudi jaz po vedenjem nezačelenem društvenem tajništvu.

Zato pa je vse dovolj. — Stavka zima nas je odela s svojim pličcem kakor po starci navadi, ne da bi namijo vplivali z bogom bližani prijatelji. Časi nam gredo počasi naprej, toda sigurno, vsaka življenja preseli v blag počitek in ravno nekaj enakog sem si začel tudi jaz po vedenjem nezačelenem društvenem tajništvu.

Strankarstvo naj ostane doma in tajne pogodbе, ki so se porodile po nekaterih glavah, ravnotak.

Po dolgem spanju se je prebudoval Aleš s svojo sivo brado, zato pa prepudka za naprej svoj kotiček komu drugemu, ki je mogobe še bolj potreben sledilka spanja kot pa on.

Kaj ročka nesrela "nuca", ker nič ne diši, naj v cvetju ostane, "štigle" sam lahko živi. Andrej Repar.

Mishigan, Wla. — Narava se je odela s belo snežno oblejo, zdi se kot da je šla k počitku, da se odahnje od napornega dela in iskoritenja. Tako se mi tudi sdi da gredo k počitku nekateri proletari, ki se mudijo in trudijo v potu svojega obrazca za svoj obstanek. Mudijo se tudi duševno, agitirajo in vspodbujajo svoje sotropine, ali ko vidijo, da nimajo uspeha, vse ne takojnega, pa pustijo vse na miru in se umaknejo iz pozorišča političnega boja.

Toda temu ni tako in taka nemškevite je neopraviljiva. Po glejmo nekaj nazaj in vsem izmisliti si se vraged vojaške operacije na frontah. Ako so jih nasprotiniki napadli nazaj, pa naj bo tudi desetkrat, dotični premagani niso odnehal, pogum so imeli za nadaljni boj, napadli so enajstč sovračnika in ga pognali v beg.

Delavci imamo istotko boj in tudi ne smemo izgubiti. poguma ter vstrajnosti in boju za naše pravice. Gotovo je, da našiljilje ne bomo kmalu dosegli, ampak preprideli smo lahko, da ako je vsak delavec storil svojo dolžnost, ki obstoji v tem da vedno o prostem času čita, si zapomni, kaj čita in se izobražuje od naprednega delavskoga časopisa, bomo imeli uspeh.

Koliko delavcev je, ki podpirajo še sebi nasprotino časopisu, čeravno tega ne zavedajo. In nekaj posebnega je ukoreninjenega v njihovih srečih. Socializem jim je nekaj strašnega. Vem, ko smo se pogovarjali o tem, pa so rekli nekateri: "Da, saj to bi bilo redno podprtje in da je dobro za delavcev, da ne razvrednila v notranjih prostorih v sedanjem zimskem času. Ta kašča priložnost se bo zopet nudila našim prijateljem in nemškim kom, katerih število se vedno poveča in se odpravijo na njihovo družino in sestreljajo.

Knjiga, ki je shranjena, dela tudi častno mesto v malih knjižnicah vsakega slovenskega delavca, kateri bi vsak delavec moral nabaviti in jo vspolnjevati. Denar izdani v ta namen, se dobro obrestuje in prinesne delavcu veliko lepih in duševnega vltika in znanja, kar je največja zahteva delavščega časa za delavski razred.

Poleg te vredne naloge si delavci seveda tudi smejo prvočititi manjšo razvedrila v notranjih prostorih v sedanjem zimskem času. Ta kašča priložnost se bo zopet nudila našim prijateljem in nemškim kom, katerih število ni drugačje.

Vsak delavec v zimski sezoni dne 23. decembra, to je v soboto srečer pred Božičem v Slovenskem narodnem domu. Poleg dobre godbe za plesalce se bo odbor tudi potrudil, da bo občinstvo v vseh okvirih zadovoljeno s postrežbo. Zapomni se torej 23. decembra. — J. J.

Hast Helena, Mont. — Zunaj pada dobre snežinke, po sobi pa se razširja prijetna gorkota. Dobro je sedeti pri toplo zakurjeni peči in si obujati spomine na pretekle dneve. Človeku pridejo pred oči srečni trenutki njegovega življenja in pri sreči mu je tako dobro in mehko. Misli mu uhajači v domačem kraju, na domačem grdu. Tam, kjer mu je sijalo solnce destinskih let, tam bi rad legel k pokoju. Slovenska zemlja, domovina moja, ti mojega srca ponos si in slast.

V naši našeljini je ugrabilo smrt tri znane rojake. Prvi je umrl John Kalič, ki je bil doma iz Novega mesta. Tu zapušča ženo, dva sina in hčer. Pokojni John je bil spoštovan moč in v polni meri včival ugled med rojaki.

Kmalu za njim je indihnil blago duško rojak Strajnar. Tudi on je bil doma nekje blizu Novega mesta iz vasi Cikava. Tu zapušča ženo, dve hčeri in tri sinove. Bila je to moč, ki je mislila in delala počitno. Kako je bil ranjen pri jubiljenju, temu je pridelala velika mnogica vencov in rojakov, ki so

za tem pljučnico, ki je bila zanjo usodepolna.

Tako je na tem velikem svetu, Vse se rodijo, da umre, kdaj in kaj, tega ne vemo. — France.

Obnovitev zavarovanj bivših vojakov.

Ni treba plačati zamudnih prejav.

New York. (Jugoslovanski edelek F. L. I. S.) Izmed ljudi, ki so služili v ameriški vojski tekem svetovne vojne, je gotovo boro malo onih, ki bi se najaktivnejše ne zanimali za vprašanje bonusa (nagrada) bivših vojakov. Presestnijo pa je na drugi strani, da se tisti ljudje ljudje, kateri jih zanimajo za drug "bonus", ki ga ameriška vlada jim posuš

IZ DELAVSKEGA SVETA.

(Federated Press).

Livariji dobili zvišanje mende. Organizirani livarji v Ameriki, ki so pred nekaj tedni zagrosili s poplino stavko, so dobili šestodstotno zvišanje mende. Pogodba z lastniki livarn je bila podpisana pred par dnevi v Atlantic Cityju. Unija železolivarjev (Iron Molders' Union of North America) šteje več kot 50,000 članov.

Čevljariji izgubili stavko. Stavka 5000 čevljarskih delavev v Cincinatiju, O., ki je trajala sedem mesecev, je bila končana zadajo soboto s kompromisom. Delave so morali pristati na pet in deloma deset odstotkov znižanja mende. Tovarnarji so hoteli znati mendo za 10 do 15 odstotkov, ko so čevljari začrnilki.

"Narodna liga za odpredo brez posnosti" je bila ustanovljena pred nekaj dnevi v New Yorku. Njeni lige je, agitirati na javna dela in objavljati podatke o poloju v industrijah, "voditi preiskave in delovati za sprejem zakonov v državnih legislaturah ter v kongresu za ozemljitev brezposnosti. Liga ima 22 direktorjev, ki bodo vedeli kampanjo prvo leto. Med tistimi, ki so podpisali program organizacije, so tudi senator France, Frank Morrison, tajnik Ameriške delavske federacije, Andrew Furuseth, predsednik unije mornarjev, Wm. H. Johnston, predsednik unije strojnikov, rev. John A. Ryan, predsednik National Catholic Welfare Councila itd.

"Dualna in skebska organizacija" To ime je dal John Fitzpatrick, predsednik Čikaške delavske federacije, Konferenčni za napredno politično akcijo, katera je zborovala pred kratkim v Clevelandu. Fitzpatrick je poročal o zborovanju na zadnji tedenski seji Čikaške delavske federacije in priporočil delegatom, da se izrežejo proti vsaki politični akciji pod zastavo starih strank. Dejal je, da bo Farmer-Labor party imela svoje redno zborovanje v januarju in sestavila program samostojna politična akcije za organiziranje delavev v Chicagu pri smoladanskih volitvah.

Razne vesti.

JUNASKA DELA BRODARJEV NA VELIKIH JERZIHIH.

Smrt, pohabijeni ndje so sanje pladio, lastnikom pa gre profit.

Sault Ste. Marie, Mich. — Medtem ko brodarji v stražnih viharjih riskirajo svoje zdrave ude in življenje, sede lastniki ladij in parnikov v toplo zakurjeni sobi in računijo hladno, koliko profita jim bo prinesla vojnica.

Kako nevarno, mukotrpno je delo na ladijah, ki plovejo v zimskem času po Velikih jezernih, gori potop vlačilne ladje "Reliance". Kapitan John McPherson je našel smrt v mrzli vodi jezera Superiorja. Nanj je padel rešilni čoln in mu zlomil hrbot. Odletel je v jezero in seveda utonil, ker je postal nezavesten. Njegovi tovariši na vlačilni ladji "Reliance" so mu hitro vrgli rešilni pas, toda kapitanova roka ga ni več dosegla. Brodarji Fred Regan in Gus Johnson sta padla s kapitano vred v jezero. Zagrabila sta rešilni čoln, katerega je silni vihar gnal na odprto jezero. Gledala sta proti ladji, ki je sedela na kiečih, kot da prosita za pomoč. Naenkrat sta izginila s čolnom vred v viharju ven na jezeru. Bil je strašen prizor.

Neka druga žrtev je bil šumski delavec Charles Salo, ki je umrl na otoku Lizardu, na katerega kieč je sedela ladja. Povabil je nekaj suhih jagod iz nekega drevesa in se napolil mrzle vode. To je bilo njegova smrt.

Joe Menard, ki se je ukreal na ladjo v Puckasawu, pripoveduje o nezgodih in pet stražnih dnevih:

V stražnem viharju, ki se je pojaval po nekaj urah, ko smo zapustili Gargantua, je naletaval nekakšno gosto in bilo je tako temo, da kramar ni videl predse za eno dolžino čolna. Naenkrat je bilo občutiti sunek in pokanje. Vlak je bil odigran in ladja se je obrnila. Veliki valovi so jo pa metali ob skale, ki so napravile luknjo v nji.

Mrs. Hartenovo smo dali prvo rešilni čoln. Kapitan McPherson je ji pomagal. Devet jih je bilo v ta čoln. Na to je kapitan poizkusil spustiti še druge rešilne čolne v vodo. Silni vihar je vrgel

en čoln proti ladji, ki je udaril kapitana. Pri drugih čolnih je silni vihar potrgal skripcje in splavali so na jezero, ko so jih hoteli spustiti v vodo.

Kapitan Williams in krmar Longland sta svezala skupaj dva prazna soda od olja. Na vrhu sta pritrjedila vrata in sta tako po napornem delu dospela na otok Lizard. Imela nista živil in krova. Prihodnji dan je kurjač Billy Gow napravil plav iz ladijkih trptom. Gow je privezel okoli sebe vrvico in splaval na suho. Skozi je v ledeno vodo in preplaval pet in sedemdeset jardov. Vrv je bila privresana k nekemu drevesu. Zdaj je bilo mogoče rediti ostale na ladji. Potegnili so po tri in tri na suho. Skozi pet dni so kurili na suhem in sekali drevese, da so se ohranili pri življenju. Sekiro je s sabo prinesel le Mernard. Toda menjali so se pri sekanju drva. Peti dan je sanje prisli, ko je dospela vlačilna ladija "Gray".

Brodarji imajo ezbrijene rake in noge. Trpljenje, ki so ga preniveli, se sploh ne da popisati.

KOTEL KA KUHANJE ŽGANJA EKSPLODIRAL.

Dva mrtvi.

Pittsburgh, Pa. — Vlakospremno osobe tovornega vlaka je vidoletko v Miltownu, ki se nahaja blizu Bessemere, v plamenu. Šli so gašiti. Toda bili so pozni in so našli George Petroviča in Johna Bunka sezganega. Petrovič je lažal prek kaževev, ki služi pri destiliranju žganja.

DEMONSKEH BANDITOV SE NIMAJO.

Denver, Colo. — Dasirovno so zvezne, državne in mestne oblasti napale vse svoje moči, da primejo bandite, ki so ukradli \$200,000 iz novčarev in ubili stražnika Charlesa Lintona, ni o njih ne duha ne sluga. Razpihan je deset tisoč dolarjev nagrade za tistega, ki prime bandite. Poleg tega je tudi nadgradi primaknila zvezna rezervna banka v Kansas Cityju še pet tisoč dolarjev. Policijski in detektivi se trudijo, da dobe te nagrade, toda sledi nimajo nobene o banditih.

Nekateri sodijo, da je načrt za rop izdelal Roy D. Sherill, ki je napadel in oropaval železniške vlake. Končno je bil prijet in obsojen na pet in dvajset let, ječe v Leavenworthu. Njegov oče, ki je duhoven, je po nekaj letih prosil, da se mu znišči kazens, češ, da se je njegov sin poboljšal. Zniščili so mu kazens na deset let. V jedi je postal zaupnik, tako da je delal zunanj jetnišnice in je opravljal delo šoferja za kasniniškega zdravnika. Nekoga dan se je v družbi drugega kaznenca poslovil od jetnišnic in s sabo je vzel zdravnikov avtomobil. Njegovega tovariša so prijeli kasneje. Sherill je pa izginil, kakor da se je vdrl v zemljo.

KAKO JE RAZDELJENO BOGASTVO V AVSTRALIJU.

Sydney, N. S. W. — (Federated Press). — Uradni statistični podatki, kateri je kompiliral biro za ljudsko štetje, pokazujejo, v kakšnem razmerju poseduje ljudstvo Avstralije privatno bogastvo: 359,724 oseb nima nič, 925,461 oseb ima po \$150, 314,514 oseb ima po \$800, 374,108 oseb ima po \$2500, 203,125 oseb ima po \$13,035, 13,718 oseb ima po \$92,465, 997 oseb ima po \$328,575, 466 oseb ima po \$888,465.

Gornje številke so povprečne. Stiri odstotke prehajalec poseduje 60 odstotkov vsega bogastva in 96 odstotkov ljudi ima le 40 odstotkov bogastva. Preko 15 odstotkov ljudstva nima nič drugega kakor mezo od tedna do tedna.

ZADRUŽNO GIBANJE NARODA V AMERIKI.

Washington, D. C. — Vseameriška zadružna komisija poroča, da je draginja povzročila, da narodno zadružno gibanje v Združenih državah.

Ko so v letu 1919 profitarski trgovci podrali blago, so delavci pričeli kopirati britski zadružni sistem. Od tega časa narašča kontrarevolucionarjev v Vojini blizu Kijeva; 1500 vstačev je šest in dvajset društev, vloženi kapital znaša dva milijona in pol dolarjev, članov je pa 345,000.

Srednje tega gibanja je prodajalna v Damietti, ki vrne ves posojeni kapital v treh letih, medtem pa skrbi, da ljudstvo lahko kupuje živila po zmernih cenah.

NAŠVET ZVEMENI PREMOGOV NIŠKI KOMIRLIJ.

Washington, D. C. — Charles Keller, inšenirski komisar Distrikta Kolumbije, je svetoval premogovniški komisiji, ki gibra podatke o premogovniški industriji, da naj se vrne k rudnikom, tam kjer se kopijo premog, ker tam prisotna je profitarstvo.

Keller je pisal pismo John Haysu Hammondu, v katerem protestira, da se podatki o profitarstvu niso samo pri malih trgovcih, ampak gre naj se k rudnikom, aki so hoče izvedeti resnico o profitarstvu, ki ga uganjajo premogovniški podjetniki.

Ko so Hammondovi preiskovalci pričeli z delom pred nekaj tedni, je organizirano delavstvo povdarjalo, da će kdo šeli izvedeti resnico, mora tam pričeti s preiskavo, kjer se premog producira.

Neapelj, 20. dec. — Vincento Nitti, sin bivšega ministarskega predsednika, je bil včeraj napaden od fašista, ker se ni hotel odkriti na trgu, ko je godba igrala fašističko himno. Fašisti so ga hoteli muditi s kasterjevinom oljem, toda fašistični konzul Carafe je intervenciral in preprečil mučenje.

NEKONTRJE POSEKALE MIR NA LIVIJI.

AKO DVA POVESTA ENGINISTO, NI ENGINISTO.

Washington, D. C. (Federated Press) — A. B. McDaniels, govornik za izobrazbo v vojnem departmaju, govori stvari v Washingtonu, zaradi katerih je nekaj ljudi zaprtih, ker so jih govorili v letu 1917-18.

"Več ko polovina moč, ki so tvorili ameriško armado v Franciji, niso vedeli, zakaj se bojujejo," so njojoge indajnidske bese, katere je govoril pred Univerzitetnim klubom v tem mestu.

McDaniels je dalje rekel, da veliko onih, ki zdaj tvorijo armado, ne vedo, zakaj jih vporabijo, kot niso vedeli vojaki, ki so služili onkraj morja v vojnem času. McDaniels je govoril tako, ker je priporočal, da vojaki in državljanji potrebujajo ved izobrazbe.

LONGUET V WASHINGTONU.

Washington, D. C. — (Federated Press) — Jean Longuet, vodilni francoški socialist, je zadnjih četrtek govoril tu na shodu v novem Masonic Tempelu. W. H. Johnston, predsednik Konference za napredno politično akcijo, je predsedoval shodu. Socialistični kongresnik Meyer London je tudi govoril. Longuet je pobijal imperialistično politiko Tigra Clementesa.

POSTNEGA LETALCA ISČEJO V GORAH.

Salt Lake City, Utah. — Šest najst poletnih letal zdaj ihče pilot Henry G. Bonstra, o katerem sodijo, da se je izgubil v snežnem viharju, ko je zapustil Woodwardovo letališče, ki se nahaja blizu Rock Springsa, Wyo.

Amsterdamski kongres zahteva osvoboditev političnih jetnikov v Ameriki.

Amsterdam. — (Federated Press) — Na protivojnem kongresu amsterdamske strokovne internacionale je bila sprejeta resolucija, ki zahteva, da predsednik Združenih držav izpusti iz zapora politične jetnike. Druga resolucija zahteva, da se dovoli Saceu in Vanzettiju nova sodnijska obravnavava. Obe resoluciji sta bili brzojavljeni predsednik Harding.

Okoštje največjega dinosavra najdeno v Patagoniji.

Buenos Aires, Argentina. — Ravnateljstvo muzeja La Plata poroča, da kmalu dobi okostje velikanskega dinosavra, ki je bil najden zadnjem mesecem v Patagoniji. Samo stegna te živali merijo po devet devijev. Nejvečji dinosaver kar je dosegel znanih, ima dva metra dolga stegna. Patagonski dinosaver je torej največji monstrum te vrste kuščarie, ki so živele pred šest milijon leti.

Sovjeti zatrli majhno vstajo.

Lodon, 20. dec. — Kurir iz Kijeva je prinesel vest, da so rdeče čete pred kratkim časom zatrle belo revoltijo in zajele glavno gnezdo kontrarevolucionarjev v Vojini blizu Kijeva; 1500 vstačev je bilo ujetih. Revolto so vodili monarkistični oficirji in petluroveci, orake in streliči so prišle po vodilni.

Poljske. Voditelji revolte so zadnje čase na čelu manjših topl napadali ukrajinske vasi in ubili 24 oseb, med katerimi so bile tudi ženske.

10 ubitih v novi bitki med fašisti in komunisti v Italiji.

Rim, 20. dec. — V kravavi bitki, ki se je vrnila včeraj v Turinu, je bilo ubitih osem komunistov in dva fašista. Fašisti so napadli in začeli delavsko shornočo in domove drugih delavskih organizacij. Med ubitimi je tudi komunistični občinski svetovalec Feruto, dočim je socialistični poslanec v parlamentu Vincenzo Pagella telko ranjen.

Fašisti so prepelili komuniste z gorjalcami in jih prisilili piti kasterjevinom oljem.

Neapelj, 20. dec. — Vincento Nitti, sin bivšega ministarskega predsednika, je bil včeraj napaden od fašista, ker se ni hotel odkriti na trgu, ko je godba igrala fašističko himno. Fašisti so ga hoteli muditi s kasterjevinom oljem, toda fašistični konzul Carafe je intervenciral in preprečil mučenje.

NEKONTRJE POSEKALE MIR NA LIVIJI.

Materinščina vele-mestnega prebivalstva.

St. Louis in Baltimore.

New York. (Jugoslovanski oddelek F. L. I. S.) Izmed dvanajstih staršev ameriških velemest, katerih prebivalstvo — na včetvih enakih — presega pol milijona, navedili smo, kar se tiče narodnostne statistike, še sledenje mest:

Baltimore. — 245,133. Vse belokosno prebivalstvo bi se delilo takole, da 61 odst. tukaj rojenih od roditeljev, ki sta se oba že rodila v Združenih državah, da 34 odst. tukaj rojenih od tujerodnih staršev in skoraj 15 odst. tujerodnih.

Izmed tujerodcev in njihovih tukaj rojenih otrok prednačijo po narodnosti oziroma materinščini Nemci, na sledijo Angleži in Irči, potem postopno Židje, Italijani, Poljaki, Čehi, itd.

Jugoslovani so navedeni kot:

Slovenec: 542, od teh 328 tujerodcev in 218 tukaj rojenih;

Srbo-Hrvati: 2,526, od teh 1,

733 tujerodcev in 793 tukaj rojenih.

Vsi priznati so na gloti potrošnik od načina življenja na včetvih.

Vsi dobiti so na gloti potrošnik od načina življenja na včetvih.

Vsi dobiti so na gloti potrošnik od načina življenja na včetvih.

Vsi dobiti so na gloti potrošnik od načina življenja na včetvih.

Vsi dobiti so na gloti potrošnik od načina življenja na včetvih.

Vsi dobiti so na gloti potrošnik od načina življenja na včetvih.

Vsi dobiti so na gloti potrošnik od načina življenja na včetvih.

Vsi dobiti so na gloti potrošnik od načina življenja na včetvih.

Vsi dobiti so na gloti potrošnik od načina življenja na včetvih.

BABICA.

Obrazi iz življenja na kmetih.

Spisala češki
BOŽENA NEMCOVÁ.Poslovenil
FRANC CEGNAR.

(Dalej.)

"Ne vem," reče, "ali tu uide belej suknji; kar je mogoče, stori mo, da ga prikrijemo; le nobenemu ne povedite, da je tu." — Novotna, če tudi je bila zelo vesela, imela je vendar velik strah, ker je bil Jurij med novince vpisan, pa jem je peto odnesel, da nihče ni vedel, kje je. Tri dni je sedel skrit na griču v senu: Čez dan je bila mati pri njem, na večer sem se zmuzavala tudi jaz k njemu, in tu sva se to in ono pomnila. Tako sem se bala za njo, da sem hodila vse dni kakor izgubljena ovea, in pozahala se ogibati višnjega, tako, da sem mu pršla nekolikrat pred oči. On je morebiti misil, da mu se hočem sladkati in začel je precej staro pesem peti; da sem se ogovoriti; tudi mu nisem bila takoj mrzla, kakor poprej, ker sem se bala za Jurija. Kakor pravim, Jurij je bil skrit; razen mene, njegeve matere in mojih roditeljev nihče ni vedel za njo, tretji večer idem iz koče, malo dalje se zadržim pri Jurji; povsodi je bilo že vse tiko in precej temno; tu mi višnji pot zapre. Zasledil je, da homdim zvečer h kumi, in me je na vrtu dškal. Kaj mi je bilo početi! Morača sem zakričati; Jurij na griču bi bil vsekod glasno besedo umel, ali bala sem se ga poklicati.

Zaupla sem v svojo lastno moč, in ker višnji ni poslušal lepe besede, začela sva se s pestimi biti. Ne smeji se, deklica, ne smeji se, ne gledi, kakočna sem zdaj; nisem bila sicer velika, ali krépka: moje roke, navajene težkega dela, bile so utrjene. Lehko bi mu se bila ubranila, da ni bil začel v togoti groziti se in preklinjati. Zdaj se je pokazal Jurij in kakor strela skočil mej naju in zgrabil ga za goltanec. Slišal je preklinjanje, pogledal iz skrivališča, v mruku me je vzpozal in brzo dolil skočil; čudo, da si ni vrata zlomil. Ali kaj je on na to misil; ne bi bil maral,

da je grmada pod njim gorela.

"Je li to spodobno, pošteno dekle, po noči tukaj napadati, gospod!" kričal je Jurij. Jaz sem ga nagovarjal, prosila, naj pomisl, pri čem da je; ali on je držal gospoda kakor v klečah, in ves se je tresel ob njega. Vendar si je dal odpovedati. "V drugem času in na drugem mestu bila bi se drugače pomnila, ali zdaj ni temu časa; tedaj želite mi pametujete. Ta deklica je moja nevesta; če jej v prihodnjem ne daste miru, zapojava drugo. Zdaj pojrite!" Na to je vrgel gospoda čez plot, kakor gnijo hruško; mene pa je prijet okoli vrata in reklo: "Majdalena, ka, vspominjam se mene, pozdravi mamo in ostanite zdravi; ta hip moram ubegniti, sicer me zasadijo. Ne bojte se za me, poznam vsekotesto in gotovo se prebijem do Kladske, in kakor tako skrijem. Prosim te, pridi v Vamberiče na božič pot, tam se bodeva videla!"

"Predno sem se zavedela, kje je že bil! Tekla sem precej Novotnej praviti, kaj se je zgodilo:

sle sva k nam; vsi smo bili, kakor brez glave. Vsakega šuma smo se prestrašili. Višnji je razposal vojsko na vse poti, ker ni poznal Jurija; misil je, da je iz drugega kraja, in da ga kje zasadi; ali on

jim je bil srečno pete odnesel.

Ogibala sem se gospoda, kolikor

sem mogla; on pa se ni mogel družiti maščevati, le črnil me je po vasi, kakor nepočeno dekleto. Po-

smali so me vasi, nič ni opravil. R

sredi ju prišel ukaz, naj se vojna

dalje pomakne. Prus je udaril

čez meje. Ali iz vse te vojne ni

bilo nič; kmetje so jej rekli "ko-

lačeva," ker so se domov vrnili

vojaki, ko so pojeli kolače."

"In kaj se je zgodilo Jurju?"

vpraša Zalika pozitivo poslušaje.

"Do vspomladi nismo nič o njem

zvedeli, ker v teh nemirnih časih

nihodi nihče po svetu. Bili smo,

kakor na trnu. Prišla je spomlad

— in še nič; sla sem na božič pot,

kakor sem Juriju pritrtila. Šlo je

več znanih, in naši so jim mene

poverili. Naš vadja je bil mnogokrat

v Kladsku, in moj oče mu je

naročil, naj me tja pelje, on je

vedel tam za vask kot."

Ostatni-

mo pri Gregorki, da se malo okre-

pačimo," reče vadja, ko smo prišli

v mesto. Sli smo v malo krémo v

predmestji. Pri Gregorki so osta-

jali veli, ki so z Češkega prihajali;

— in še nič; sla sem na božič pot,

kakor sem Juriju pritrtila. Šlo je

več znanih, in naši so jim mene

poverili. Naš vadja je bil mnogokrat

v Kladsku, in moj oče mu je

naročil, naj me tja pelje, on je

vedel tam za vask kot."

Ostatni-

mo pri Gregorki, da se malo okre-

pačimo," reče vadja, ko smo prišli

v mesto. Sli smo v malo krémo v

predmestji. Pri Gregorki so osta-

jali veli, ki so z Češkega prihajali;

— in še nič; sla sem na božič pot,

kakor sem Juriju pritrtila. Šlo je

več znanih, in naši so jim mene

poverili. Naš vadja je bil mnogokrat

v Kladsku, in moj oče mu je

naročil, naj me tja pelje, on je

vedel tam za vask kot."

Ostatni-

mo pri Gregorki, da se malo okre-

pačimo," reče vadja, ko smo prišli

v mesto. Sli smo v malo krémo v

predmestji. Pri Gregorki so osta-

jali veli, ki so z Češkega prihajali;

— in še nič; sla sem na božič pot,

kakor sem Juriju pritrtila. Šlo je

več znanih, in naši so jim mene

poverili. Naš vadja je bil mnogokrat

v Kladsku, in moj oče mu je

naročil, naj me tja pelje, on je

vedel tam za vask kot."

Ostatni-

mo pri Gregorki, da se malo okre-

pačimo," reče vadja, ko smo prišli

v mesto. Sli smo v malo krémo v

predmestji. Pri Gregorki so osta-

jali veli, ki so z Češkega prihajali;

— in še nič; sla sem na božič pot,

kakor sem Juriju pritrtila. Šlo je

več znanih, in naši so jim mene

poverili. Naš vadja je bil mnogokrat

v Kladsku, in moj oče mu je

naročil, naj me tja pelje, on je

vedel tam za vask kot."

Ostatni-

mo pri Gregorki, da se malo okre-

pačimo," reče vadja, ko smo prišli

v mesto. Sli smo v malo krémo v

predmestji. Pri Gregorki so osta-

jali veli, ki so z Češkega prihajali;

— in še nič; sla sem na božič pot,

kakor sem Juriju pritrtila. Šlo je

več znanih, in naši so jim mene

poverili. Naš vadja je bil mnogokrat

v Kladsku, in moj oče mu je

naročil, naj me tja pelje, on je

vedel tam za vask kot."

Ostatni-

mo pri Gregorki, da se malo okre-

pačimo," reče vadja, ko smo prišli

v mesto. Sli smo v malo krémo v

predmestji. Pri Gregorki so osta-

jali veli, ki so z Češkega prihajali;

— in še nič; sla sem na božič pot,

kakor sem Juriju pritrtila. Šlo je

več znanih, in naši so jim mene

poverili. Naš vadja je bil mnogokrat

v Kladsku, in moj oče mu je

naročil, naj me tja pelje, on je

vedel tam za vask kot."

Ostatni-

mo pri Gregorki, da se malo okre-

pačimo," reče vadja, ko smo prišli

v mesto. Sli smo v malo krémo v

predmestji. Pri Gregorki so osta-

jali veli, ki so z Češkega prihajali;

— in še nič; sla sem na božič pot,

kakor sem Juriju pritrtila. Šlo je

več znanih, in naši so jim mene

poverili. Naš vadja je bil mnogokrat

v Kladsku, in moj oče mu je

naročil, naj me tja pelje, on je

vedel tam za vask kot."

Ostatni-

mo pri Gregorki, da se malo okre-

pačimo," reče vadja, ko smo prišli

v mesto. Sli smo v malo krémo v

predmestji. Pri Gregorki so osta-

jali veli, ki so z Češkega prihajali;

— in še nič; sla sem na božič pot,

kakor sem Juriju pritrtila. Šlo je

več znanih, in naši so jim mene

poverili. Naš vadja je bil mnogokrat

v Kladsku, in moj oče mu je

naročil, naj me tja pelje, on je

vedel tam za vask kot."

Ostatni-

mo pri Gregorki, da se malo okre-